

HAL GENO ĮVAIROVĖ S LINIJOS KIAULIŲ BANDOJE. GENO ĮTAKA KIAULIŲ REPRODUKČINĖMS SAVYBĖMS

Janina Kriauzienė, Ilona Miceikienė, Angelė Masiulienė, Lina Baltrėnaitė
*Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT – 47181 Kaunas; tel. (8~37) 36 35 75;
el. paštas: kriauzienė@lva.lt*

Santrauka. 6-oje kiaulių chromosomoje nustatytas HAL genas, kuris lemia kiaulių jautrumą aplinkos veiksniams. Stresams jautrios kiaulės mažiau rezistentiškos, prastesnės jų reprodukcinės, penėjimosi savybės, blogesnė mėsos kokybė. Tokių kiaulių dažniau sutinkama tarp mėšinių veislių, kurios ilgą laiką buvo selekcionuojamos mėsingumo kryptimi. Manoma, kad mėsingumą lemiantis genas lokalizavęsis šalia streso (HAL) geno, todėl, vykdant selekciją mėsingumo kryptimi, gyvulių organizme vykstantys intensyvūs metabolizmo procesai skatina masės augimą ir kartu prastina adaptacines savybes.

Įvairių veislių ir linijų kiaulės nevienodai reaguoja į stresus. Jautriausi stresams yra pjėtrenai ir įvairios selekcijos landrasai. Tėvinė S kiaulių linija išvesta iš pjėtrenų. Nustatyta, kad šioje linijoje HAL genas nėra eliminuotas. Jis yra heterozigotinės (NP) būsenos. Atlikus stresams atsparių ir streso geno nešiotųjų paršavedžių reprodukcijos analizę, patikimų skirtumų tarp atskirų rodiklių nenustatyta, tačiau išryškėja tendencija, kad ši geną turinčių paršavedžių reprodukcinės savybės blogesnės: apvaisinimas pirmo sėklinimo metu mažesnis 1,1%, vislumas – vidutiniškai 0,21 paršelio, pieningumas – 3,22 kg, paršelių išsaugojimas – 6,3%. Po nujunkymo iki 7-os dienos suruoja 77,2% stresams atsparių ir 62,5% streso geną turinčių paršavedžių.

Raktažodžiai: tėvinės linijos, streso sindromas (PSS), HAL genas, reprodukcinės savybės.